

Izvor: www.novilist.hr

Martin Cooper i Aleksandar Mazek, nemaju ništa zajedničkog osim poveznice na telefon. »Čekam dugo tvoj poziv, neizvjesnost ima kraj, ljubav preko žice« – pjevao je ovaj drugi dok je američki genijalac doslovno napravio tehnološku revoluciju izumom mobitela, bežičnog telefona.

Aleksandar Graham Bell je 7. ožujka 1876. u SAD-u registrirao »metodu i aparat za prenošenje vokalnog ili drugih vrsta zvuka telegrafski putem električnih valova, sličnih vibracijama zraka koje prate spomenute vokalne ili druge vrste zvukova, oliti telefon. Debata o tome ko je izumitelj telefona traje li traje, ali to je za nas i Martina Coopera, naravno, pre (daleka) prošlost. Ona bliža govori, kako je onog 3. travnja 1973. ondašnji 44. godišnjak Martin Cooper, prošetao ulicama New Yorka i svojom 1,1 kg teškom Motorolom bez žice porazgovarao s prijateljima. Bila je to mala šetnja za velike promjene, za goleme transformacije života milijarda ljudi diljem planeta.

U INAT »BELLSU«

Ondašnji prvi javni telefonski razgovor čovjeka koji šeće ulicom napravljen je iste godine kada su se američke trupe povukle iz Vijetnama i kada je slavni »Beatles« Paul McCartney s grupom »Wings« objavio »Band On The Run«. Martin Cooper je pomno izabrao rutu za šetnju, išao je njujorškom Šestom ulicom pokraj hotela »Hilton«. Prošao je baš ispod ureda svojega rivala Joela Engela, istraživača u »Bells« laboratorijima At&T-a, koji je također tražio put ka prvom mobilnom telefonu.

Bili su to prvi javni koraci nakon istraživanja koje je Cooperu povjerio John Mitchell. Ovaj dopredsjednik Motorole je od ovog djeteta ukrajinskih emigranata naručio izum bežičnog telefona. Cooper je u prvom razgovoru s ulice bio povezan s novonastalom postajom za mobilne telefone u Burlingtonu i bio je odmah povezan s linijom na zemlji ali je zbog uzbuđenja utipkao krivi broj. U drugom pokušaju je uspio i pored novinara koji su slušali razgovor progovorio je velikom rivalu.

APSOLUTNO ČUDESNO

– Nazvao sam Joela Engela, voditelja programa razvoja mobilnih telefona u konkurentskoj kompaniji At&T. Rekao sam mu: Joel, zovem te s mobilnog telefona, držim ga u ruci, stvaran je – prisjetio se Cooper naglasivši da su tada ljudi bili zadivljeni. Govorio je u aparat veličine cipele, u telefon težak kao komad cigle, a baterija je trajala samo dvadesetak minuta. U to doba nije ni trebala trajati duže jer tko bi toliko dugo držao u rukama tako teški aparat.

– Dok sam šetao ulicom i pričao telefonom, sofisticirani građani New Yorka nisu mogli vjerovati da netko u isto vrijeme hoda i priča na telefon bez žice. Obavio sam bezbroj poziva uključujući i razgovor s radijskim reporterom što mi je bio jedan od opasnijih poteza u životu – govorio je o svemu za Daily Mail danas 84. godišnji Cooper, rođen 26. prosinca 1928., čovjek koji je u doba revolucionarnog otkrića radio kao generalni menadžer Motorole. – Bilo je apsolutno čudesno da možete držati telefon na uhu, hodati okolo, nazivati i razgovarati. Sjećam se kako sam na konferenciji za novinare u New Yorku mladoj novinarki predložio neka pokuša telefonirati. Mogu li nazvati majku u Australiju, upitala je. Naravno – odgovorio sam. Nazvala je majku i s njom razgovarala dok su Njujorčani gledali otvorenih usta – ispričao je Cooper. Tri mjeseca je razvijao prototip mobitela za njegovu manhattansku promociju. Tvrtka u kojoj je radio je tada za ovaj epohalni izum potrošila oko milijun dolara, novac kojim bi se moglo plaćati neku zvijezdu NBA košarkaške lige.

»BALTAZAR« U KALIFONIJI

Ovaj »profesor Baltazar« moderne telefonije je danas veseli starčić, koji ne miruje, zajedno sa suprugom Arlene Harris vodi telekomunikacijsku tvrtku osnovanu 1986. u Del Maru u Kaliforniji. Nije mu bilo niti 20 godina kada je u »Bells« laboratorijima nicala ideja o telefonima bez žice, ali je od svega realizirana bežična veza u policijskim vozilima. To je bilo uglavnom djelo Motorole.

– Tijekom 100 godina, koliko su se služili telefonom, ljudi koji su željeli koristiti taj uređaj bili su prisiljeni razgovarati sjedeći za radnim stolom ili u kući. To nije bilo dobro – govorio je Cooper za CNN. Mister Mitchell je čvrsto vjerovao u »mobitelsku budućnost« u kojoj će ljudi biti dostupni ili će moći telefonirati ma gdje bili. – Šalili smo se, zamišljali smo budućnost u kojoj će svakoj osobi na zemlji u trenutku rođenja biti dodijeljen i broj telefona.

Bili su itekako dalekovidni, budući da je danas u svijetu među ljudima oko šest milijardi »telefonića«, ima ga troje od četvero Zemljana, mobiteli su izgleda rasprostranjeniji od ručnih satova. U trenutku one tehnološke promocije iz sedamdesetih, tehnologija za mobitele je uglavnom postojala, ali je trebalo dosta truda kako bi se uvjerilo federalnu agenciju za telekomunikacije da oslobodi potrebne frekvencije za eksperiment.

Biografski podaci o Cooperu govore da je rođen u Chicagu u obitelji ukrajinskih doseljenika i odrastao je u doba Velike depresije. Diplomirao je elektrotehniku na »Illinois Institute of Technology« još 1950. godine. Sudjelovao je i u Korejskom ratu, a onda je počeo raditi u Motoroli, iskazao se i kao izumitelj, ali i kao poduzetnik.

ZA BOGATE

Prve su mobitele kupovali bogati ljudi, ali i oni koji su povezivali ugodno i praktično, zaposlenici koji su morali obavljati posao u pokretu.

– Svi misle da su mobiteli oduvijek postojali, no prvih sedam-osam godina posjedovao ih je mali broj ljudi. Kada je devedesetih godina diljem svijeta prodano oko milijun mobitela, došlo je do stvarne eksplozije u njihovoj uporabi. Iskreno, nisam vjerovao da će se to dogoditi tijekom moga života. To je fascinantno – istaknuo je Cooper. Danas u svijetu otkucava oko šest milijardi tih čudesnih aparata. U obiteljskoj tvrtki »ArrayComm«, koja se bavi poboljšanjem tehnologije mobilne telefonije supružnici Cooper su izumili Jitterburg, jednostavni mobitel namijenjen starijim osobama.

– Koristim Jitterburg i Motorolin Droid. Imao sam kratko vrijeme iPhone, ali sam ga poklonio unuku – kazao je Cooper. – Postali su jako komplicirani. Bežičnost mobitela označava slobodu. Pričinjava mi zadovoljstvo što je moj izum pomogao ljudima da budu komotniji i da se osjećaju sigurniji, rekao je Cooper. – Ipak, mislim da su mobiteli postali jako komplicirani i pitam se rade li se oni za obične ljude ili inženjere.

Pronalazač je progovorio i o svom uratku za široke narodne mase.

– To još nije bio komercijalni proizvod: da smo s njim izašli na tržište, koštao bi milijun dolara. Na razvoju prvog komercijalnog mobitela Motorola DynaTAC radili smo 10 godina. Kada smo ga počeli prodavati, stajao je 3.900 dolara. Preračunato u današnju vrijednost, to bi iznosilo 10.000 dolara – rekao je Cooper.